

Nr 970

Av herr Ståhl m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 149, med förslag till radiolag.

(Lika lydande med motion nr 794 i Första kammaren)

En bärande princip för offentlig radioverksamhet i ett demokratiskt kultursamhälle är att man inte får inskränka medborgarnas yttrandefrihet i högre grad än som är oundgängligen motiverat av tekniska skäl, dvs. trängsel i etern. Sådan opinionsbildande verksamhet som inte konkurrerar om utrymmet i etern får givetvis icke förhindras enbart i avsikt att stärka ett bestående radiomonopol. Självklart är därför också att man inte kan få inskränka yttrandefriheten vad gäller tryckta skrifter och tidningar i syfte att stärka radiomonopolet. Tryckfriheten är en medborgerlig rättighet i vårt land och är garanterad i vår författning.

Därför är det också ur principiell synpunkt helt oacceptabelt att hindra överföring mellan medborgare av meddelanden som sker genom trådsändning. När nu regeringen i förslaget till radiolag definierar rundradiosändning på sådant sätt att även trådsändningar innefattas, blir följden att medborgarnas yttrandefrihet begränsas på ett sätt som måste betecknas såsom stridande mot yttrande- och tryckfrihetens grunder. Man menar att sådana sändningar av programkaraktär som överförs på tråd och som riktar sig till allmänheten också skall i princip vara förbehållna monopolföretaget. Några andra argument härför än att man vill skydda monopolföretaget anförs icke och torde inte heller finnas.

Det är här fråga om att ett privat subjekt genom en enskild anläggning överför program eller meddelanden via privat tråd till en privatägd mottagare, ungefär på samma sätt som att en tidningsutgivare tillställer sina prenumeranter en tidning. Parallellen ligger nära till hands bl. a. därför att man inom tidningstekniken arbetar med tanken att i en framtid distribuera tidningar direkt till läsarens hem genom s. k. telefax på ledning.

Flera remissinstanser har också framhållit att den föreslagna lagregleringen mot bakgrund av de snabba tekniska framstegen kommer att försvåra utvecklingen av trådbunden masskommunikation av olika slag.

Det är också att märka att den föreslagna lagregleringen av trådsändningarna medför en stor mängd besvärliga gränsdragningsproblem. Departementschefen erkänner detta när han anger att det skulle föra för långt att upprätthålla ensamrätten t. ex. beträffande sjukhusradio och kommentarer

till ett sportevenemang för publiken på sportanläggningen. Vissa andra liknande arrangemang undantas också. Som exempel nämnes bl. a. television inom ett varuhus. Men hur ställer det sig om en varuhuskedja per tråd sänder program till samtliga sina varuhus i landet?

Sådana meddelanden som allmänheten kan få genom att slå ett visst telefonnummer — TT-nytt t. ex. — undantas, men om meddelandet innefattar något mera, t. ex. inramas av musik eller annan underhållning, skall det uppenbarligen anses såsom otillåten rundradiosändning! Överföring av gudstjänster per tråd till sjukhus och liknande inrättningar anges vara tillåten, men om gudstjänst skulle överföras från en kyrka till en annan samlingslokal där allmänhet kommit samman för att lyssna på gudstjänsten skall detta uppenbarligen vara otillåtet. Ett flertal sådana praktiska gränsdragningsfall kunde anföras, som visar sig leda till orimliga konsekvenser.

Det må vidare nämnas att det redan finns åtminstone ett par företag i landet som bedriver verksamhet av detta slag, riktad till abonnenter i vissa bostadsområden. Denna verksamhet befinner sig ännu så länge på försöksstadiet, men omfattande investeringar är gjorda och kontakter tagna för att utvidga verksamheten. Att här införa förbud med straff framstår som ett orättmätigt ingrepp i den enskilda näringsfriheten även om, såsom föreslås i övergångsbestämmelserna till lagen, den verksamhet som bedrevs den 1 november även i fortsättningen skulle bedrivas.

Med hänvisning till såväl principiella som praktiska grunder yrkar vi alltså avslag på förslaget att trådsändning skall omfattas av ensamrätten till rundradiosändningar.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

1. att riksdagen måtte avslå förslaget till radiolag, såvitt det avser att såsom rundradiosändning skall förstås jämväl trådsändning;
2. att vederbörande utskott måtte utarbeta härav föranledd författningstext.

Stockholm den 22 november 1966

Manne Ståhl (fp) Ingrid Gärde Widemar (fp) Ingemar Mundebo (fp)

Ola Ullsten (fp)

Brita Elmén (fp)